

Forfatter: Brandes, Edvard

Titel: Udrag fra Holberg og hans Scene

Citation: Brandes, Edvard: "Holberg og hans Scene", i Brandes, Edvard: *Holberg og hans Scene*, Gyldendal, 1898, s. 26. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brandesed_03-shoot-idm140324075265072/facsimile.pdf (tilgået 23. april 2024)

Anvendt udgave: Holberg og hans Scene

været: *Det lykkelige Skibbruds* Digter har selv klaget os sin bitre Nød.

Holberg trak sig ensom og forpint tilbage i sin Hule. Vilde de ikke høre, hverken Dannede eller Udannede? Kunde han ikke faa Tag om dette Folks Hofte?

Saa er det, han skriver sin Danmarkshistorie. Han, hvis store Hjærte bejler til sit Folks Kærlighed med al Forstandens Veltalenhed, vil lære sine Medborgere, at de er et Folk, igennem deres Historie. Hvad enten der meldes om Overtro eller Forstand, Fordom eller Oplysning, det er Historien, som betinger Folkets Fremtid. Historien var ikke lys, Fortiden glædeløs, som for den Olding, der nedskrev det Overleverede. Dog maaske kunde dette Værk blive det bedste Redskab til Folkets Oprensning.

Lægfolk læste det ikke, Kongen belønnede det ikke, men de Lærde nærmede sig Holberg. Og til dem skriver han Artikler paa Artikler, den store Mængde ivrige, paastaaelige, oplysende, vittige, bitre, kedelige, programatiske, undertiden snusfornuftige, men altid logiske Epistler i sine sidste Leveaar.

Han oplevede, at Teatret aabnedes igen, men der indfandt sig intet Publikum for hans Stykker.

Nu, tohundrede Aar efter hans Fødsel samstemmer alle ved hans Fest — Hof, Universitet og Borgere; selv de, der lidet skatter hans Værd,

nødes til at deltage. Stygotius holder Festtalen, Jeronimus sidder i første Parket, hele vor Obskurantismes faste Stok bringer Kranse for at hædre Holbergs Minde.

Den ensomme Mand sad forladt paa Tersløsegaard. Hans Land var Præstebytte. Hans Værk syntes skrevet i Sand, hans Liv levet unyttigt. Men hans Stolthed var uknækket, hans Ære uplettet.

Naar han som gammel skuede tilbage over sit lange bevægede Liv, da saa' han ikke én lav Handling. Ærligt og djærvt havde han sagt sin Mening, aldrig slaaet af paa sin Overbevisning for Gunst og Gave. Fattig havde han været — men baaret Armoden med oprejst Hoved. Forfulgt var han bleven — men aldrig havde han tilkøbt sig en uhæderlig Fred. En lang og møjsom Vandring, fuld af Kulde og Mørke som det Land, han vilde varme med sit Geni og oplyse med sin Forstand — men intet usselt Smuthul eller Baghold paa Vejen. Ren og lys laa Holbergs Vej for alles Blik.

Han, det klare Forstandsgeni, er vor Literaturs hæderligste Stridsmand.